

LAKIALOITE 114/2009 vp

Laki sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Sotilaallisilla kriisinhallintaoperaatioilla on taipumus muuttua ja kehittyä siitä, millaisia ne olivat siinä vaiheessa, kun eduskuntaa kuultiin niistä. Samaten tilanne operaatiomaassa voi oleellisesti muuttua alkulähtökohdista.

Suomessa on tähän asti ollut tapana, että eduskunta ottaa kantaa aloitettavaan kriisinhallintaoperaation ilman, että siinä yhteydessä määritellään minkäänlaista aikarajaa operaatiolle tai edellytetään eduskunnalle annettavaksi uutta arviointimahdollisuutta operaation menestymisnäkymistä. Näin ollen asiassa kuullaan eduskuntaa uudestaan vain, jos hallitus pitää sitä tarpeellisena.

Kuten seuraava Afganistanin ISAF-operaatioita koskeva tarkastelu osoittaa, eduskunnalle on syytä antaa lakisääteinen mahdollisuus ottaa määrärajan kuluttua operaatio uudelleen tarkasteltavaksi.

Afganistanin vaativan ISAF-operaation jatkuttua viisi vuotta hallitus toi vihdoin operaation marraskuussa 2007 uuteen käsittelyyn eduskunnassa, kun hallitus suunnitteli Suomen osallistumiselle uusia lisätehtäviä. Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä oli tätä ennen vaatinut hallitukselta selontekoa mm. operaation vähäisten tulosten ja näköalattomuuden takia. Myös eduskunnan ulkoasiainvaliokunta toivoi kesäkuussa 2007 hallitukselta kokonaisvaltaista selvitystä valiokunnalle tai — jos mahdollista — selontekoa eduskunnalle (UaVM 1/2007 vp).

Toinen vakava kritiikkimme koski tuolloin suomalaisten osallistumisen laajentamistapaa.

ISAF-operaatio oli laajentunut Kabuln alueelta kattamaan koko maan, vaikka eduskunta vuoden 2002 tammikuussa suostui rauhanturvaoperaatioon, joka koski vain Kabuln ja sen ympäristön turvallisuutta. Marraskuussa 2007 annetussa selonteossa (VNS 2/2007 vp) hallitus kaunisteli eduskunnan kuulematta jättämistä toteamuksella: "Suomen osallistumista ISAF-operaatioon on laajennettu ja kehitetty asteittain kansallisten linjausten mukaisesti." Vasemmistoliiton edustaja joutuikin mietintöön (UaVM 11/2007 vp) jättämässään vastalauseessa huomauttamaan tästä: "Eduskunta, toisin sanoen sen täysistunto, ei kuitenkaan ole näitä kansallisia linjauksia käsitellyt."

Hallitus toi vuoden 2009 alussa uuden selonteon (VNS 8/2008 vp) Afganistanin operaatiosta, kun tarkoitus oli lähettää lisää joukkoja presidentinvaalien ajaksi, noin neljäksi kuukaudeksi. Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä ei tuolloin enää hyväksynyt lisäjoukon lähettämistä (UaVM 3/2009 vp). Tätä kielteistä kantaa perustelimme sekä operaation luonteen muuttumisella ("muuttunut rauhanturvaamisesta pelkäksi sodaksi vailla ulospääsyä") että epäilyllä, ettei lisäys jää tilapäiseksi ("lisäys on vain ensi vaihe ja tilapäisenä alkanut tehtävä muuttuu pysyväksi").

Jotta eduskunnalla olisi hallituksen aikomuksista riippumaton mahdollisuus aika ajoin arvioida meneillään olevan operaation luonnetta, tavoitteita ja onnistumista, ehdotamme sotilaallisesta rauhanturvaamisesta annetun lain 3 §:ään uutta 2 momenttia siitä, että eduskuntaa olisi uu-

destaan kuultava toisena vuonna ja siitä lukien edelleen toisena vuonna ja niin edelleen.

Pidämme tärkeänä, että Suomen osallistuminen perustuu YK:n mandaattiin. Tässä yhteydessä keskitymme kuitenkin ehdottamaan vain edellä kuvattua muutosta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään sotilaallisesta kriisinhallinnasta 31 päivänä maaliskuuta 2006 annetun lain (211/2006) 3 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2—4 momentti siirtyy 3—5 momentiksi, seuraavasti:

3 §

Eduskunnan osallistuminen päätöksentekoon

keen toisena vuonna ja sen jälkeen aina joka toinen vuosi niin kauan kuin operaatio jatkuu.

Eduskuntaa on kuultava 1 momentissa mainitussa asiassa uudestaan selonteon antamisen jäl-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 2009

Annika Lapintie /vas
Martti Korhonen /vas
Veijo Puhjo /vas
Markus Mustajärvi /vas
Pentti Tiusanen /vas
Merja Kyllönen /vas
Erkki Virtanen /vas
Mikko Kuoppa /vas
Minna Sirnö /vas

Paavo Arhinmäki /vas
Jaakko Laakso /vas
Esko-Juhani Tennilä /vas
Kari Uotila /vas
Matti Kangas /vas
Unto Valpas /vas
Jyrki Yrttiaho /vas
Matti Kauppila /vas